

2. Сербова О. В. Соціально-психологічна реабілітація дітей з порушеннями психофізичного розвитку : навчальний посібник. К. : Талком, 2018. 274 с.

3. Татьяначикова І. В. Соціалізація дітей з інтелектуальними вадами як педагогічна проблема. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Вип. 3. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори – 2006, 2012. С. 227–236.

4. Ткачук Ю. Концептуальні підходи до визначення поняття «соціальні навички». *Наука. Освіта. Молодь*. 2021. № 2. С. 181–184.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-659-1-29>

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL BASIS
FOR THE USE OF LEGO TECHNOLOGIES IN CORRECTIVE
WORK WITH CHILDREN WITH DYSLEXIA**

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ LEGO
-ТЕХНОЛОГІЙ У КОРЕКЦІЙНІ РОБОТІ З ДІТЬМИ
З ДИСЛЕКСІЄЮ**

Potiuk S. V.

*Doctor of Philosophy in Pedagogy,
Assistant at the Department of Physical
Therapy, Rehabilitation, Special and
Inclusive Education
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Потюк С. В.

*доктор філософії з педагогіки,
асистент кафедри фізичної терапії,
реабілітації, спеціальної та
інклюзивної освіти
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Постановка проблеми. У сучасному світі, де, на перший погляд, акценти мають зосереджуватися на розвитку потенціалу дітей, в Україні підростає покоління зростає в реальності, де постійні тривоги, руйнування, досвід зміни життєвого простору та відчуття непевності перестають бути винятковими. Особливої гостроти це набуває тоді, коли трагічні події в країні поєднуються з особливостями розвитку дітей, зокрема з дислексією. У сучасній науковій літературі дефініція «дислексія» трактується як «часткове порушення процесу оволодіння читанням, зумовлене несформованістю вищих психічних функцій, що проявляється в численних помилках, які повторюються під

час читання» [1, с. 7]. Вищеозначені детермінанти зумовлюють значне напруження, що негативно впливає на навчальну діяльність, оволодіння мовними навичками та загальний розвиток дитини.

З огляду на це, виникає необхідність пошуку ефективних методів, прийомів та технологій, здатних стабілізувати емоційний стан, зацікавити та активізувати дитину з особливими освітніми потребами, залучивши її до навчально-пізнавальної роботи через ігрову діяльність із обов'язковим забезпеченням ситуації успіху, зокрема засобами LEGO-технологій.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз наукових доробків свідчить, що вітчизняні та закордонні вчені приділяли значну увагу проблематиці дислексії у дітей (В. Льяна, К. Тихонова, М. Шеремет, М. Bosse, P. Gardner, G. Eden, J. Hence, T. R. Miles, P. Ott). Водночас потенціал LEGO-технологій як засобу розвитку комунікативних навичок та подолання мовних бар'єрів досліджували Є. Біску, Л. Булах, Н. Стрілецька, О. Денисюк, Т. Кравченко, Н. Титаренко, О.Рома, М. Огієнко, Г. Цветкова, С. Чередніченко, М. Швардак, Daniel B. LeGoff, E. Kazakoff та M. Bers.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розкриття методичних особливостей використання LEGO-технологій у корекційній роботі з дітьми з дислексією.

Виклад основного матеріалу. Усі відділи кори головного мозку беруть участь у формуванні навички читання, тому при порушенні функцій того чи іншого аналізатора (рухового, слухового, зорового, тактильно-кінестетичного) виникають певні труднощі. На підтвердження цієї думки вчені G. Eden, J. Hence, P. Tallal та J. Stein, досліджуючи проблему, довели наявність зниженої активації в зоні магноцелюлярного тракту при дислексії [2, с. 8]. Діти з дислексією характеризуються труднощами у виконанні операцій аналізу, порівняння, узагальнення та абстрагування, емоційно лабільні. Відтак у стані емоційної вразливості процес читання сприймається дитиною як своєрідний тягар, важливо педагогу трансформувати складний процес навчання на природну ігрову діяльність, що дозволяє використання конструктора LEGO.

У 2004 році LEGO-терапія для дітей із розладами аутистичного спектра була запропонована Деніелом Б. ЛеГоффом (Daniel B. LeGoff) – американським дитячим нейропсихологом, який у процесі дослідження дійшов висновку, що «у процесі гри з конструктором LEGO простежується зміна поведінки дитини з порушеннями розвитку нервової системи у зв'язку з природною цікавістю» [5]. А. Шульга та М. Кобель виокремили низку переваг застосування LEGO-технологій в освітньому просторі. Зупинимос

на деяких із них: забезпечення когнітивного розвитку учнів (активізація процесів пам'яті, уваги, уяви; формування логічного, критичного та просторового мислення; розвиток навичок аналізу та синтезу інформації); психомоторний розвиток (удосконалення дрібної моторики рук, координації рухів, точність маніпуляцій із дрібними деталями); формування соціально-емоційних компетентностей (розвиток комунікативних навичок через групову взаємодію); виховання регулятивних навичок (здатність концентрувати увагу на тривалій час; навички самоконтролю) [3]. Принагідно зауважимо, що педагогічні аспекти застосування LEGO-технологій охоплюють широкий спектр можливостей, а саме: створення емоційно підтримувального середовища, що мінімізує психологічні бар'єри, активізує дрібну моторику, яка пов'язана з мовленнєвими центрами, та уможливує оволодіння навичками читання через візуалізацію та маніпуляцію з деталями.

На офіційному сайті LEGO Education представлено методологію «The 4Cs Process», яка охоплює чотири етапи, зокрема з'єднання, конструювання, обміркування, продовження. Вищезазначені етапи є взаємопов'язаними та відіграють певну роль: перший етап – «З'єднання» – спрямований на стимулювання мотивації дітей шляхом зацікавленості та усвідомленості навчального матеріалу; другий етап – «Конструювання» – створення ситуації, з використанням додаткових інструментів, з якими діти можуть досліджувати причинно-наслідкові зв'язки та спостерігати зв'язки у навколишньому світі; третій етап – «Обміркування» – зумовлює міркування дій (рефлексію), виконаних на попередньому етапі; останній етап – «Продовження» – сприяє використанню засвоєних знань на етапах «Конструювання – обміркування», що передбачає вироблення стійких навичок [4].

З метою реалізації методології «The 4Cs Process» у корекційній роботі з дітьми з дислексією, доцільно використовувати такі вправи:

1. Розглянути та проаналізувати, з яких елементів складаються друкована літера Г та відтворити її обриси на папері за допомогою LEGO-цеглинок. Вправа спрямована на аналіз структурних елементів літери.

2. Пройти лабіринт, ведучи доріжку LEGO-цеглинкою. Сутність вправи – розвиток графомоторики.

3. Протягом 1 хв. роздивитися надруковані у таблиці літери та запам'ятати їхнє розміщення. Після паузи (15 с) відтворити розташування по пам'яті в порожній таблиці, використовуючи цеглинки з наліпками-літерами.

4. Одночасно обома руками обводити контури зображень, тримаючи в пальцях LEGO-цеглинки (активізація міжпівкульної взаємодії).

5. Прослухати ритми, що відповідають схемам. Відтворити ритмічні малюнки, поєднуючи дві LEGO-цеглинки самостійно після наведеного прикладу.

6. Прослухати слова, запам'ятати прослухані слова та викласти їх у правильній послідовності, використовуючи LEGO-цеглинки з відповідними написами або малюнками.

7. Прослухати два-три слова, запам'ятати їх та виділити спільний перший звук та сконструювати відповідну літеру з LEGO.

8. Прослухати речення і визначити чи так буває, дати відповідь за допомогою LEGO-цеглинок, наприклад, цеглинка зеленого кольору означає «так», а жовтого – «ні».

9. Прослухати аудіоритм і відтворити його, вистукуючи цеглинками або викладаючи відповідні кольорові схеми.

Отже, вправи з LEGO-цеглинками, за умови систематичного використання, сприяють розвитку дрібної моторики, критичного мислення та фонематичного аналізу, допомагають засвоїти структуру літери, тренують зорову та слухову пам'ять, що загалом полегшує процес оволодіння читанням дітьми з дислексією.

Висновки. Узагальнюючи викладені положення, можна зазначити, що в умовах сучасних викликів, які переживає Україна, пошук інноваційних та емоційно підтримувальних методів корекції дислексії набуває особливої актуальності. Забезпечення ситуації успіху через LEGO-технології мінімізує емоційну напругу та страх перед невдачею, підвищуючи мотивацію дитини до пізнавальної діяльності. Отже, впровадження методології «The 4Cs Process» із використанням LEGO-технологій у корекційну практику забезпечує комплексний підхід до подолання дислексії.

Однак залишаються відкритими питання, які потребують подальшого дослідження, тому робота буде спрямована на розроблення системи вправ з елементами LEGO-технологій та впровадження їх в корекційний та освітній процес початкової школи.

Література:

1. Ільяна В. М. Дислексія: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі : навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 158 с.

2. Ільяна В. М. Попередження дислексій у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку: навчально-методичний посібник. Київ, 2014. 120 с.

3. Кобель М. Г., Шульга А. В. Особливості використання LEGO-технологій на уроках мистецько-технологічного циклу в початковій

школі. *Педагогічна академія: наукові записки*, 2025. Вип. 23. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17502089>

4. LEGO Education Academy Planning Your Lesson. URL: <https://education.lego.com/en-us/academy-training/planning-your-lesson/> (дата звернення 31.01.2026).

5. LeGoff D. B. Use of LEGO as a therapeutic medium for improving social competence. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2004.